Выходить у Львовѣ
що дня (кромъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ой годинѣ по полудни.

Адміністрація и Экспедиція пôдъ ч. 8 улиця Чарнецкого.

Редакція ул. Францісканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франкованѣ.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ вôдъ порта. Рукописи не звертають ся

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Газеты Львôвскои“.

Предплата у Львовѣ въ Адміністраціи „Газеты Львôвскои“ и въ ц. к. Старостевахъ на провінціи
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року . 1 зр. 20 к
на чверть року . . 60 к.
мѣсячно . . . . 20 к.
Поодиноке число 1 кр.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . . . 45 к.
Поодиноке число 3 кр.

Ч. 222. Четверъ 3 (15) жовтня 1891. Рôкъ I.

Пора огнева.

Черезъ цѣлый рôкъ не надходило тôлько вѣстей зъ краю о великихъ огняхъ, якъ теперь. И наша часопись и другіи часописи въ краю, суть переповненѣ тыми вѣстями. Ажь страхъ бере погадати, що будуть робити тѣ бѣднѣ погорѣльцѣ, коли вже зима за плечима. Огонь въ осени, то нещастє въ двоє бôльше якъ на весну або лѣтомъ, бо въ осени звезли вже люде майже весь добутокъ своєи працѣ зъ поля, а коли выбухне де огонь, то звычайно выгорить зъ нимъ и все добро, все збôжє и другіи припасы, а люде остають ся пôдъ зиму не лишь безъ теплого кутика, але и безъ кусника хлѣба.

Мабуть не знайдесь другій край, въ котрôмъ бы було що року тôлько огнѣвъ, а коли спытаємо, яка причина тому, що у насъ буває такъ богато и такъ частыхъ огнѣвъ, то на то знайдесь заразъ кôлька, не одна. Лиха будова домôвъ по нашихъ селахъ, бракъ сторожей огневыхъ, а передовсѣмъ недбальство и неосторожнôсть нашихъ людей, ото найголовнѣйшѣ причины тыхъ частыхъ огнѣвъ, якѣ що року роблять у насъ дуже величезнѣ шкоды. А гадаєте, що нещастє разъ научить нашихъ людей розуму? Дежь тамъ. Не оденъ вже господарь погорѣвъ черезъ свою неосторожнôсть, а однакожь поступає и дальше такъ, якъ поступавъ давнѣйше. Сусѣдъ видить, яке нещастє стрѣтило єго сусѣда черезъ єго недбалôсть та неосторожнôсть, а однакожь и самъ такъ робить, якъ робивъ єго сусѣдъ, що погорѣвъ. Кôлько то вже разôвъ було такихъ выпадкôвъ, що родичѣ выходячи зъ дому лишали въ хатѣ дрôбнѣ дѣти а тѣ граючись сѣрниками пôдпалили хату та пустили зъ огнемъ ще и кôлька обôйсть сусѣдныхъ, а хиба нашѣ люде набрали розуму и не роблять такъ само дальше? Або кôлько разôвъ займилась хата зъ того, що коло печи сушено коноплѣ або побôчь купы термѣтя высыпувано попелъ, въ котрôмъ було ще жарѣюче вуглє. Чи стали нашѣ люде осторожнѣйшими? Дежь тамъ; все робить ся по давному и годѣ, щобы люде научились разъ розуму.

Але коли вже поодинокому чоловѣкови трудно накласти розуму до головы, то повинна бодай громада подбати о то, щобы въ пору, коли выбухне огонь, було чимъ єго гасити, щобы нещастє, яке настане черезъ недбалôсть одного, не потягало заразъ за собою бôльше жертвъ. Обовязкомъ громады єсть прецѣ дбати про добро всѣхъ. Громада, кажуть, великій чоловѣкъ — але у насъ хиба лишь до малыхъ рѣчей, бо и кôлькожь єсть у насъ такихъ громадъ, що дбають о то, абы мали свои прилады до гашеня огню та щобы тѣ прилады, коли вже суть де якѣ, були въ добрôмъ станѣ и порядку? О тôмъ, щобы по нашихъ селахъ були сторожѣ огневѣ, вже и не говоримо, до того спонукати нашихъ людей нема нѣякои силы, бо они самѣ не хотять видѣти свого добра.

Якужь тутъ раду давати, що робити, щобы рôкъ-рôчно огнѣ не нищили, такъ нашихъ людей, якъ дотеперь нищать? Нема мабуть иншои, якъ лишь поки що вѣчно одно и то само говорити: Стережѣть ся! а попри то ширити мѣжь нашимъ народомъ просвѣту и всякими способами, словомъ и примѣромъ заохочувати ихъ до того, щобы они заводили у себе лѣпшій порядки, якъ поодинокѣ люде такъ и цѣлѣ громады, а може зъ часомъ удасть ся довести до лѣпшого. Въ иншихъ краяхъ люде не то що стережуть ся огнѣвъ всякими способами, але ще и забезпечують ся вôдъ нихъ на такій случай, коли всего предвидѣти годѣ, они асекурують ся. У насъ и того нема, а бодай въ дуже маленькôй мѣрѣ. Нашѣ люде звиняють ся звычайно тымъ, що не мають зъ вôдки. Намъ здаєсь, що не въ тôмъ причина, що не мають зъ вôдки, але въ тôмъ, що не знають, якъ и куды зъ тымъ дѣломъ вôдносити ся и якъ собѣ взагалѣ зъ асекураціею поступати. И въ тôмъ напрямѣ треба бы нашихъ людей поучати та подавати раду. Иншихъ способôвъ, щобы устерегти нашъ край вôдъ такъ частыхъ нещасть огневыхъ, не видимо. Темнота нашого народу заслонює єму занадто очи, щобы вôнъ самъ видѣвъ свое добро и знавъ, що має робити, тому передовсѣмъ треба здôймати єму ту полуду зъ очей, котра не дає єму провидѣти....

Рада державна.

3-тє засѣданє Палаты пословъ зъ д. 13 жовтня 1891 р.

На вчерашнôмъ засѣданю Палаты пословъ вôдповѣдавъ насамперéдъ Мінїстеръ торговлѣ

3

Середно-европейскій часъ.

(Конець.)

Доси пôзнали мы двоякій часъ, правдивый сонѣчный и звѣздовый. Першій зъ нихъ єсть неодностайный, другій негодôный до загального численя. Придумано отже ще третій найнеприроднѣйшій и дивна рѣчь, що пôсля сего третого числить теперь весь свѣтъ; єсть то т. зв. середный сонѣчный часъ.

Абы той часъ зрозумѣти, треба не лишь то мати на увазѣ, що сонѣчный день (часъ вôдъ одного полудня до другого) єсть довшій вôдъ правдивого дня (часу, въ котрôмъ земля разъ обкрутить ся доокола себе), але вôнъ ще и не завсѣгды однаковый, бо земля не посуваєсь доокола сонця рôвнымъ колесомъ лишь подовгастымъ а сонце не стоить въ тôмъ колесѣ въ самôй серединѣ, лишь трошки на боцѣ вôдъ середины. Зъ того выходить, що земля приходить разъ близше сонця (въ зимѣ) и оно єи притягає сильнѣйше, задля чого она посуваєсь тогди скорше. Коли знову вернемо до нашого примѣру зъ фуркаломъ, то скажемо, що чоловѣкови-мусѣ на земли-барабольцѣ здаєсь тогди, що сонце-свѣчка вôдбѣгає найдальше вôдъ звѣзды-хлопця и вôнъ тогди мусить найбôльше ще трохи дальше обкрутити ся зъ землею, абы побачити сонце просто себе. День сонѣчный єсть отже въ зимѣ найдовшій. Лѣтомъ земля вôддалюєсь вôдъ сонця, оно притягає єи слабше и она посуваєсь поволѣйше доокола него а чоловѣкови-мусѣ здає ся, що сонце-свѣчка вôдбѣгає найменше вôдъ звѣзды-хлопця и вôнъ длятого потребує найменше обкрутити ся ще трошка дальше зъ землею, абы побачити сонце просто себе. Годинники злаженѣ пôсля сонця мусѣли бы отже показувати разъ скорше, другій разъ пôзнѣйше 12 год. въ полудне, або ихъ треба бы що дня инакше наставляти. Абы позбути ся тои неодностайности то люде такъ придумали: Подумаймо собѣ — сказали они, — що земля посуваєсь доокола сонця однаково скоро и розложѣмъ той часъ въ котрôмъ єсть день разъ довшій разъ коротшій такъ, щобы вôнъ припавъ на всѣ днѣ однаково то и будемо мати середный часъ; що въ однôмъ дни буде за богато то додамо до другого дня въ котрôмъ буде за мало и такъ будемо мати середный сонѣчный день. Показало ся, що середный сонѣчный день єсть чотири разы до року рôвный зъ правдивымъ сонѣчнымъ днемъ а то 15 цвѣтня, 15 червня, 1 вересня и 25 грудня и що всѣ нашѣ годинники, зробленѣ пôсля того часу идуть разъ скорше (найбôльше зъ початкомъ падолиста, значить ся, тогди на нашихъ годинникахъ єсть скорше полудне якъ то показує сонце), а другій разъ опôзняють ся (найбôльше въ лютôмъ; тогди сонце вже давно показало полудне, коли нашѣ годинники добѣгають до 12 год.) Рôжниця межи середнымъ часомъ сонѣчнымъ а правдивымъ доходить иногдѣ и до 16 мінутъ.

Теперь вже буде понятно, що така запутанина въ рахубѣ часу мусѣла стати ся дуже негодôною въ практичнôмъ житю особливо на зелѣзницяхъ и телеґрафахъ. Зъ пôвнôчнои Америки, де єсть множество зелѣзниць и телеґрафôвъ и де ще до недавна кожда зелѣзниця рахувала пôсля свого окремого часу, выйшла гадка, щобы на всѣй земли завести однакову рахубу часу: часъ свѣтовый. Ту гадку пôддавъ въ 1878 р. въ мѣстѣ Торонто въ Канадѣ найстаршій инжініръ зелѣзницѣ Паціфікъ-Канадіанъ, Зендфордъ Флімінъ. Вôнъ сказавъ такъ: Подѣлѣмъ цѣлу землю на 24 частей (полосъ) и най кожда зъ тыхъ частей заведе у себе такій часъ якій на ню пôсля рахубы звѣздарôвъ припаде. Абыжь зрозумѣти, длячого вôнъ предкладавъ подѣлити землю на 24 частей, то мусимо знову вернути до нашого фуркала зъ бѣлою ниточкою доокола землѣ-барабольки та того чоловѣка-мухи на нѣй.

Мы вже попереду сказали, що чоловѣкъ-муха має тогди полудне, коли сонце стане якъ разъ противъ тои бѣлои ниточки на земли-барабольцѣ, на котрôй вôнъ сидить та що

на кôлька интерпеляцій и такъ: на интерпеляцію пос. Кіндермана заявивъ, що буде старати ся, абы на стаціяхъ зелѣзниць були заведенѣ выказы мельдунковѣ що до руху товарôвъ въ цѣли збôраня датъ для статистики заграничнои торговлѣ; на интерпеляцію пос. Морреса, сказавъ Міністеръ, що вже кôлька разôвъ въ предложеняхъ до зелѣзниць приватныхъ порушивъ справу заведеня ваґонôвъ, котрѣ бы дали ся ужити на всѣхъ зелѣзницяхъ, а то въ интересѣ службы кондукторскои. Вôдъ 1888 р. помножено число такихъ ваґонôвъ о 500. На интерпеляцію пос. Турнера заявивъ Міністеръ, що въ справѣ живленя и поеня худобы пôдчасъ перевоженя зелѣзницями державными выдано новѣ постановы.

Пос. Катрайнъ складавъ устне справоздане о запомогахъ для громадъ горѣшнои Австріи, Краины и Стиріи и вносивъ, щобы потрѣбнѣ кредиты признати въ дорозѣ конституційнôй. Палата ухвалила то внесене и приступила вôдтакъ до спеціяльнои дебаты надъ проектомъ закона о пôльгахъ при ставленю новыхъ будынкôвъ для робôтникôвъ. При §. 1. вносивъ пос. Людвикъ зменшене податку на 20 прц. взглядно 15 прц. вôдъ доходу чиншового. Комісарь правительственный выступивъ якъ противъ внесеня Людвика, такъ и противъ внесеня комісія, заявляючи, що правительство не може згодити ся на опустъ тыхъ податкôвъ, котрѣ всѣ вôльнѣ вôдъ податкôвъ домы мусять платити; оно хотѣло бы, щобы и громады зрекли ся своихъ додаткôвъ и щобы увôльнене вôдъ податку признати на 20 а не 24 лѣтъ. — Пос. Шлезінґеръ вносивъ, щобы законъ сей передати ще разъ комісіи податковôй, щобы спôльно зъ комісією промысловою нарадилась надъ нимъ, бо сей проектъ закона дає богатымъ предприємцямъ супротивъ менше маючихъ занадто великѣ користи. — Пос. Менґеръ выступивъ противъ внесеня правительства, бо меншѣ громады зрѣкаючись додаткôвъ, мусѣли бы збанкрутувати. — Пос. Відерсперґъ зазначуючи велику вагу справы помешкань для робôтникôвъ въ заходахъ около полѣпшеня соціяльныхъ вôдносинъ предкладавъ, щобы приняти внесеня комісіи зъ загально людскихъ взглядôвъ. По сѣмъ принято §. 1. пôсля проекту комісіи. Прочѣ параґрафы принято по части безъ дебаты, по части вôдкидаючи всѣ ставленѣ до нихъ поправки. При §. 8. принято додатокъ пос Кафтер'я, пôсля котрого кары грошевѣ мають вплывати до касы убогихъ дотычнои громады и вôдтакъ ухвалено цѣлый законъ въ третôмъ читаню.

Пос. Ріхтеръ интерпелювавъ Міністра справедливости, якѣ зарядженя думає вôнъ поробити противъ конфіскаты провінціональныхъ часописей, въ котрыхъ передруковують ся несконфіскованѣ въ вѣденьскихъ ґазетахъ статьѣ. — На пытане Барайтера заявивъ пос. Якшъ, що выготовивъ справоздане комісіи о податку біржевôмъ и предложить єго вже въ найблизшихъ дняхъ — Посолъ Фусъ домагавъ ся скорого залагодженя проекту закона о выданю праґматики служебнои для урядникôвъ. Предсѣдатель комісіи, Вольфартъ, обѣцявъ прискорити сей законъ. На тôмъ закôнчено засѣдане а слѣдуюче назначено на четверъ.

Переглядъ політичный.

Міністеръ просвѣты выдавъ розпорядженє, пôсля котрого въ высшихъ клясахъ ґімназіяльныхъ мають вôдпасти латиньскѣ и грецкѣ домовѣ задачѣ а узысканый черезъ то часъ має бути ужитый на лектуру. На курсъ має бути пять шкôльныхъ задачь латиньскихъ а чотири грецкихъ, а при кôнци курсу мають ученики переводити уступы изъ знаныхъ имъ латиньскихъ и грецкихъ авторôвъ безъ всякои помочи и приготовленя. При матурѣ можуть ученики просити, щобы имъ давано до переводу такожь уступы зъ приватнои лектуры.

Въ угорскôмъ парляментѣ вôдбули ся вчера выборы до спôльныхъ делеґацій, але результатъ ихъ буде ажь на слѣдуючôмъ засѣданю оголошеный. — Пос. Гокъ жалувавъ ся на нетактовне поступованє поліціи при послѣднихъ демонстраціяхъ студентскихъ и казавъ, що поліція мало и єго не побила. Президентъ міністрôвъ заявивъ, що зробить строге слѣдство и виновныхъ укарає. — Пос. Уґронъ интерпелювавъ міністра просвѣты, яка єсть перешкода тому, що не именує ся прімасомъ угорскимъ кандидата, на котрого и правительство и народъ годить ся, бо розôйшлась была чутка, що правительство кандидує еп. Шаману, на котрого и народъ годить ся.

Аґентія Герольда въ Берлинѣ розпустила вѣсть, будьто бы поліція въ Пештѣ и Вроцлавѣ впала на слѣдъ якогось Штайнерта зъ Кракова, котрый давнѣйше перебувавъ у Вроцлавѣ, а має бути тымъ злочинцемъ, що пôдложивъ бомбы пôдъ мôстъ въ Ружковѣ. Въ вѣденьскихъ кругахъ поліційныхъ однакъ не знають о тôмъ нѣчого.

Сензацїйну вѣсть принѣсъ Daily Telegraph зъ Петербурга. Въ Кіевѣ — каже згадана ґазета — выкрыто тайный заговôръ на житє царя Дня 10 с. м. зроблено тамъ ревізію и выкрыто тайну друкарню, де друкували ся революційнѣ вôдозвы та забрано велике число вôдозвъ. Мѣжь унїверситетскою молодежію вы-бухли поважнѣ розрухи. Богато особъ арештовано, а розрухи ширять ся дальше.

О вчерашнôмъ зъѣздѣ россійского міністра дѣлъ заграничныхъ зъ италіяньскимъ королемъ и єго першимъ міністромъ нема ще точныхъ вѣстей. Одна лишь парижска „Temps“ доносить, що на сѣмъ зъѣздѣ обговорювано проектъ угоды торговельнои, до котрои ініціятива выйшла вôдъ Россіи, и бôльше нѣчого. Король Гумбертъ принявъ Ґірса заразъ по его приѣздѣ на замокъ на довшôй авдієнціи а вôдтакъ запросивъ єго на снѣдане, на котрôмъ були такожь Вланґалі и Рудіні. Около 2 год. выѣхали Ґірсъ, Рудіні и Вланґалі до Мілляна а Ґірсъ выѣхавъ зъ вôдси до Паллянцы (де перебуває король румуньскій) а Вланґалі поѣхавъ до Комо. Рудіні вернувъ вôдтакъ назадъ до Монцы' и бувъ на обѣдѣ у короля, на котрôмъ були такожь оба послы, Ніґра и Менабреа. Ніґра позôстане два дни въ гостинѣ у короля въ Монци.

Аґентія Константинопольска доносить, що англійскій амбасадоръ вручивъ Портѣ дня 8 с. м. вôдписъ депешѣ, въ котрôй льордъ Сальсбері дякує Портѣ за донесене о заключеню угоды зъ Россією въ справѣ дарданельскôй и принимає єи до вѣдомости заявляючи, що Анґлія пересвѣдчена о тôмъ, що та угода не мѣстить жаднои змѣны дотеперѣшныхъ постановъ. Сальсбері упевняє вкôнци, що Анґлія уважає сє непорозумѣнє за полагодженє. Такъ самоі звучить и вôдповѣдь Франціи. Французскій амбасадоръ бувъ оногди першій разъ принятый султаномъ на авдієнціи звычайнымъ торжественнымъ церемоніяломъ.

Новинки.

— **Конкурсы**. Судъ въ Грибовѣ пошукує дієтаря до веденя маніпуляціи зъ платнею 25 зр. мѣсячно, котра може и пôдвысшити ся вôдповѣдно заслузѣ. Поданя вносити треба до того суду по день 25 жовтня. Судъ въ Домбровѣ потребує заразъ трохъ дієтарѣвъ обзнаныхъ зъ маніпуляцією судовою. Платня 25 зр. мѣсячно.

— **Доповняючѣ выборы** одного члена повѣтовои Рады въ Старôмъ мѣстѣ зъ круга меншои посѣлости вôдбули ся дня 8 с. м. и выбрано 56-ма голосами на 107 голосуючихъ, властителя реальности п. Ивана Дверницкого зъ Топôльницѣ.

— **Выкупъ довжникôвъ**. Повѣтова Рада въ Богородчанахъ пôшла слѣдомъ повѣтовои Рады львôвскои

вôдъ того та ниточка й называє ся полуденникомъ. Такихъ ниточокъ-полуденникôвъ думаємо собѣ на земли 360. Якъ бы мы хотѣли и на барабольцѣ навязати тôлько ниточокъ, то мы бы єи такъ обмотали, що єи бы и не видко було, але земля трохи бôльша якъ барабольна, тому на нѣй вôдъ одного полуденника до другого по кôльканацять миль. Але вôдъ котрои ниточки-полуденника зачинати теперь рахувати, коли тѣ люде-мухи, що на нихъ сидять, дуже гордѣ и кождый чоловѣкъ-муха хотѣвъ бы бути першій? Анґлієць собѣ, Французъ собѣ, а Нѣмець собѣ хотѣвъ бы бути першій, ба и Турокъ ще готовъ сказати: Або я горшій вôдъ тамтыхъ? Зъ того, бачите, пôйшло, що у Анґлійцѣвъ бувъ першій полуденникъ той, що переходить черезъ ихъ звѣздарню въ Ґрінічь (Greenwich) пôдъ Лондономъ. А Французы сказали: Нѣ, не правда, першій полуденникъ мусить переходити черезъ Парижъ. Нѣмцямъ знову забагло ся, щобы вôнъ переходивъ або черезъ Берлинъ або Вѣдень. Такъ вела ся сварка ажь до 1883 р. Въ тôмъ роцѣ зôбрались ученѣ на раду въ Римѣ и тамъ постановили, що першій полуденникъ має бути той, що иде вôдъ звѣздарнѣ въ Ґрінічь. И на тôмъ стало.

Подумайможь собѣ, що наша земля-баральбока має на собѣ 360 ниточокъ, полуденникôвъ и крутить ся такъ доокола себе, що обернесь разъ на 24 годинъ а звѣзда-хлопчикъ рахує тѣ ниточки починаючи вôдъ тои, де нѣбы то въ Ґрінічь сидить чоловѣкъ-муха. Земля обертаєсь годину, а звѣзда-хлопчикъ начисливъ 15 ниточокъ-полуденникôвъ, значить ся вôдъ першого полуденника до 15 єсть година часу або 60 мінутъ (вôдъ одного полуденника до другого буде отже 4 мінуты); и тогди каже: то одна часть або полоса землѣ. За двѣ годины начислить вôнъ вже 30 полуденникôвъ (двѣ полосы), за три годины 45 полуденникôвъ (3 полосы), за 4 год. 60 полуденникôвъ (4 полосы), за 8 год. 120 полуденникôвъ (8 полосъ) за 12 год. 180 полуденникôвъ (12 полосъ) а за 24 годинъ перечислить вôнъ всѣ 360 полуденникôвъ або 24 полосъ. Флімінъ подумавъ собѣ отже такъ: Колибъ на цѣлôй земли всѣ пôсля однои рахубы числили часъ и колибъ цѣлу землю подѣлити на 24 частей (полосъ), то полудне кождои полосы рôзнилось бы якъ разъ о годину вôдъ другои; колибъ н. пр. въ однôй полосѣ була 12 год., то въ другôй полосѣ (на заходъ вôдъ тамтои булобы полудне за годину), въ третôй полосѣ за двѣ и т. д. Часъ однои полосы можна бы отже дуже легко перерахувати на часъ другои полосы, лишь треба бы знати, чи тота полоса лежить на всходъ вôдъ першои, чи на заходъ. Коли н. пр. въ якôйсь полосѣ буде 12 год., то въ тôй полосѣ, що вôдъ неи на всходъ, сонце вже стояло на полудни и тому тамъ теперь перша година по полудни а до тои полосы, що на заходѣ, сонце ще не дôйшло (значить ся, земля оберне ся до него ажь за годину) и длятого тамъ єсть теперь 11 год. Флімінъ предкладавъ ще, щобы кожду часову полосу назвати 24 буквами латиньскои азбуки: A, B, C, D, E, F. и т. д., бо тогди кождый мôгъ бы легко запамятати собѣ, що часъ полосы A рôзнить ся вôдъ часу въ Ґрінічь о одну годину, бо А стоить въ азбуцѣ на першôмъ мѣсци; въ полосѣ В о 2 год., бо B займає друге мѣсце и т. д.

Але ученѣ въ Римѣ не порѣшили нѣчого въ сѣй справѣ, а декотрѣ зъ нихъ радили чекати ажь до 1900 р. и тогди заводити нове численє. Практичнымъ Американцямъ було то задовго и они завели у себе ще 18 падолиста 1883 р. часъ полосовый. Они подѣлили свôй край на пять полосъ, зъ котрыхъ одна (четверта полоса вôдъ Ґрінічь) называє ся Intercolonial а полудне въ нѣй єсть о 4 год. позьнѣйше якъ въ Ґрінічь; друга (пята полоса Eastern має полудне о годину позьнѣйше якъ Intercolonial; шеста полоса, Central, має полудне о годину позьнѣйше якъ Eastern а о двѣ позьнѣйше якъ Intercolonial; сема полоса, Mountain, має знову о годину позьнѣйше полудне якъ Central о двѣ позьнѣйше якъ Eastern а о три позьнѣйше якъ Intercolonial; наконецъ пята полоса Pacific має полудне о годину позьнѣйше якъ Mountain о двѣ позьнѣйше якъ Central, о три позьнѣйше якъ Eastern, о чотири позьнѣйше якъ

и рѣшила выкупити селянъ свого повѣту задовженыхъ въ Банку селяньскôмъ. На тую цѣль ухвалила она поважну суму 81.355 зр., за котру мае выкупити селяньскй ґрунты а вôдтакъ розложити селянамъ сплату довгу на раты, абы они не попадались въ сѣти несовѣстныхъ лихварѣвъ.

— **Архіепископъ Чяска** выѣхавъ въ понедѣлокъ зô Львова, пращаный передъ палатою митрополичою процессіями львôвскихъ и сусѣдныхъ церковъ а на дворци Е. Екcц. Впреосв. Митрополитомъ, обома владиками, членами капітулы львôвскои, духовеньствомъ и численною публикою. Питомцѣ спѣвали на перонѣ руски народнй пѣсни, а передъ ваґономъ Архіепископа „Многая лѣта". Архіеп. Чяска благословивъ кôлька разôвъ зôбраныхъ, а вôдтакъ въ товариствѣ Митрополита, обохъ владикъ и трехъ достойниковъ церкви рускои вôдъѣхавъ въ нанятôмъ умысно для Архіепископа сальоновôмъ ваґонѣ до Кракова, де задержить ся одинъ день, вложить візиты кардиналови Дунаєвскому и иншимъ особамъ а вôдтакъ вôдъѣде до Вѣдня. Впр. Митрополитъ и владики розпращали ся зъ Архіепископомъ въ Перемышли.

— **Огнѣ.** Зъ Незвискъ пишуть намъ: Дня 10 с. м. о 1-ой годинѣ вполудня повставъ у насъ огонь и знищивъ при сильнôмъ вѣтрѣ 5 загородъ господарскихъ зъ будынками и цѣлымъ сегорôчнымъ припасомъ. Мѣжъ тыми находивъ ся и дôмъ пôдписаного начальника громады, котрый згорѣвъ такожь до тла. На мѣсце огню прибувъ командантъ жандармеріи наджандармъ п. Кароль Гординьскій зъ двома жандармами Фішеромъ и Праґловскимъ, котрй своєю енерґією не допустили ширеню ся огню на дальшй сусѣднй загороды и уратували мою стодолу, шопу и шпихлѣрь зô збôжемъ и иншй будынки вôдъ знищеня. Всѣ згаданй жандармы працювали усильно, ратуючи наше майно та стлумляючи огонь, котрый мôгъ бувъ пустити цѣле село зъ дымомъ. Тому на сѣмъ мѣсци выражаю имъ прилюдну похвалу, бо иншои подяки за ихъ пожертвоване не могу имъ зложити. Теодоръ Купнѣръ, начальникъ громады. — Въ Коломыи погорѣли минувшого тыждня два господарѣ и все збôже. Шкода була неубезпечена. Въ недѣлю повставъ знову огонь (при улици Крашевского), спаливши одну хату и стодолу. На мѣсци огню не поставлено варты, вѣтеръ роздувъ непогашене вуглє въ понедѣлокъ и въ само полудне знищивъ огонь 4 забудованя. Огнева сторожа, войско и народъ ледви зльокалізували огонь. — Въ селѣ Суховоля тѣшанôвского повѣта повставъ дня 11 с. м. огонь въ присѣлку Игнаты и въ пôвтора годины знищивъ весь присѣлокъ зъ выимкою трохъ хатъ. Згорѣло 35 будынкôвъ зô всѣмъ, що въ нихъ тогди находилось. Шкода выносить до 20 тысячь зр. — Вчера о 3-ой годинѣ згорѣла шопа, стодола и соломяный дахъ на мешкальнôмъ домѣ Садловского на Клепаровѣ коло Львова (заразъ за рогачкою). — Въ Скалатѣ повставъ бувъ дня 8 с. м. огонь въ домѣ одного жида, однакъ огонь придушено завчасу. Згорѣвъ лише дахъ.

— **Россійскій шпѣгунъ.** Въ Лигенахъ сучавского повѣту арештувала жандармерія оногди пôдозрѣного чоловѣка, котрый подавъ, що называє ся Павло Ланчевинъ и є капітаномъ французкои артилеріи. При арештованôмъ найдено паперы и мапы, вказуючй на него, що се россійскій шпѣгунъ.

— **Припадокъ чи убійство?** Въ Петрôвцяхъ, сучавского повѣту, чистивъ тамошный побережникъ набиту стрѣльбу, котра наразъ выстрѣлила а набôй убивъ на мѣсци его жѣнку, що находилась недалеко. Роша (такъ зваcъ ся побережникъ) арештували, бо заходить пôдозрѣнє, що вôнъ умысно позбувъ ся жѣнки. Убита осиротила пятеро дрôбныхъ дѣтей.

— **Окраденє церкви.** Въ ночи зъ 14 на 15 вересня влѣзли невыслѣдженй доси злочинцѣ вôкномъ до церкви въ Карловѣ и обôкрали єи. Шкода выносить до сорокъ кôлька зр.

Господарство, промыслъ и торговля.

Зъ вôдки беруть ся новй ростины?

Що року въ осени або пôдъ весну розсылають городники списъ новыхъ якихсь ростинъ та захвалюють ихъ зô всѣхъ бокôвъ. Такъ появляють ся н. пр. мало що не що року новй роды жита: одно жито зъ дуже довгимъ колосомъ, друге таке, що зъ одного корѣня пускає кôлька колоскôвъ и длятого на засѣвъ не треба его богато, инше знову таке, що выдержує великй морозы и т. д. Але вже найбôльше „новины" знаходимо мѣжь цвѣтами и деревами овочевыми. Городники умѣють такъ захвалити ту свою новину, що мимоволѣ бере насъ охота и собѣ у нихъ ту новину купити. Зъ вôдкижь беруть ся тй новй ростины? Чей же они не являють ся десь якимсь чудомъ на земли.

Лишь дуже мала часть новыхъ ростинъ суть дѣйстно правдивй новй роды, якихъ у насъ доси ще не було; суть то по найбôльшôй части ростины зъ теплѣйшихъ краѣвъ. Нѣмецкй, французкй, бельґійскй та анґлійскй городники, що торгують городовиною, насѣнємъ та всѣлякими ростинами, высылають умисно своихъ збирачѣвъ до теплыхъ краѣвъ а тй присылають имъ зъ вôдтамъ не лишь насѣнє але и такй ростины, котрй у насъ нѣколи насѣня не родять, и дають ся лишь трудно розмножити насадками (аблеґерами). Въ теплыхъ краяхъ єсть ще богато такихъ ростинъ, що вôдзначають ся або своєю ужиточностію або красою, а дають ся и до нашои землѣ призвычаити або бодай держанй въ вазонкахъ въ хатахъ и теплѣрняхъ. Такимъ ростинамъ надаєсь заразъ якусь назву и они идуть на продажь яко новй ростины.

Але и зъ нашихъ ростинъ управныхъ вытворюють ся новй роды и суть городники, котрй лишь тымъ займають ся, що выплекують що разъ то новй ростины зъ давныхъ. Въ Ерфуртѣ н. пр. суть городники, що вытворюють лишь новй роды городовины и цвѣтôвъ; въ мѣстѣ Кетенъ въ Нѣмеччинѣ городники нѣчимъ такъ не займають ся якъ суницями, въ Кестріцъ ґеорґініями, въ Дрезднѣ камеліями и азалеями.

Коли новый рôдъ ростины має бути добрый, то при ростинахъ ужиточныхъ мусить вôдзначати ся великою плодовитостію, знаменитымъ смакомъ и тымъ, що не вымагає великого заходу коло себе; новй ростины, що служать до окрасы, мусять вôдзначати ся новою краскою, величиною, видомъ, повнотою и запахомъ цвѣтôвъ або краснымъ ростомъ и тревалостію. Кождый годôвельникъ ростинъ стараєсь тогди новый рôдъ захвалити и надає ёй заразъ шумну назву, щобы вже зъ неи можна пôзнати важнôсть новои ростины, хочь она иногдѣ и зовсѣмъ не мае тои важности. Такъ н. пр. назвавъ оденъ годôвельникъ новый рôдъ бараболь „чудомъ свѣта", другій назвавъ свои бараболѣ „ювелемъ", иншій назвавъ знову новый рôдъ гороху „чудомъ Америки", новй бураки „мамутомъ" а новй огôрки „жміємъ" и т. д.

Якъ же роблять ся зъ давныхъ ростинъ новй? Рѣчь звѣстна, що дуже часто чи то въ городѣ, чи въ поли або въ лѣсѣ выродить ся зъ посередъ давныхъ ростинъ якась така, котра чимсь вôдъ другихъ дуже значно вôдрôжнясь. Отъ хочь бы такій примѣръ зъ дико ростучихъ ростинъ: Звѣстно, що цвѣтъ козелця острого (трибѣда, куряча слѣпота), котрый цвите жовто и на весну цѣлй луки покрывае своимъ жовтымъ цвѣтомъ, не бувае нѣколи повный; а однакожь разъ знайшли мы такій, що бувъ повный якъ то н. пр. бувае повна рожа. Коли отже огородникъ знайде мѣжь своими ростинами въ городѣ якійсь такій выродокъ, котрый вôдзначаєсь чимъ добрымъ вôдъ другихъ, то вôнъ заразъ его назначить, збирає вôдтакъ насѣнє зъ него окремо и нарôкъ знову окремо сѣє а коли выростуть новй ростины, то вышукує мѣжь ними знову найлѣпшй и бере лишь зъ тыхъ насѣнє, що покажуть ся найкрасшй. По кôлькохъ лѣтахъ приходить вôнъ тымъ способомъ до новои ростины. Такимъ способомъ повстали новй роды збôжа особливо жита а вôдтакъ капусты, морквы, цибулѣ и т. д.

Але єсть ще другій способъ творения новыхъ ростинъ. Городникъ бере пэнзликомъ пылокъ зъ цвѣту одной ростины и переносить его на другу и тымъ способомъ заплоднює єи штучно. До того другого способу треба однакожь вже трохи знаня житя ростинъ и терпеливости та вытревалости, бо бувае часто, що ажь по 6 або 8 рокахъ выродить ся тымъ способомъ нова ростина. Повсталй тымъ способомъ ростины выродять ся опôсля въ такй, котрй вже не родять насѣня, ихъ треба розмножувати высадками або нащѣплюванємъ. Що може штука городнича, досыть вказати на то, що зъ рожѣ вытворено доси пôвшеста тысяча новыхъ родôвъ и все ще що року прибувае до нихъ ще якихъ сто новѣйшихъ.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 14 жовтня. Конґресъ въ справѣ поживы закрыто вчера а слѣдуючій назначено на 1893 р. у Вѣдни.

Монца 14 жовтня. Рудіні, Ґіреъ и Бланґалі приѣхали вчера о $10^1/_2$ год. а на дворци повитавъ ихъ достойникъ дворскій и они поѣхали заразъ въ дворскихъ повозахъ на замокъ до короля.

Лондонъ 14 жовтня. Доси нема ще нѣякого потверджєня вѣсти о выкрытю заговору на житє царя.

Парижь 14 жовтня. Пôдчасъ принятя ново именованого посла, Камбона, велѣвъ султанъ — якъ доносять до тутешныхъ ґазетъ — грати заказану доси въ Туреччинѣ Марсиліянку.

Лондонъ 14 жовтня. Зачувати, що въ слѣдуючôмъ роцѣ мае приѣхати сюды король италіяньскій зъ женою и въ супроводѣ кн. Аосты та міністра маринарки.

єсть полудне въ Ґрінічь. Новый способъ численя часу показавъ ся такъ практичный, що его заведено не лишь на всѣхъ зелѣзницяхъ и телеґрафахъ въ Америцѣ, але такожь и всѣ мѣста закинули свôй часъ мѣсцевый а завели полосовый.

Ся практичнôсть спонукала и державы середнои Европы якъ Австро-Угорщину, Нѣмеччину, Швайцарію, Италію, Сербію, Данію, Норвеґію и Швецію завести у себе часъ полосовый. Сй державы постановили взяти за пôдставу свого численя 15 полуденникъ, котрый якъ разъ переходить попри мѣсто Ґміндъ въ долѣшнôй Австріи. Часъ того полуденника рôзнить ся вôдъ часу въ Ґрінічь якъ разъ о годину, а що давный праскій часъ у насъ рôзнивъ ся вôдъ часу въ Ґміндъ лишь о двѣ мінуты (коли въ Ґміндъ була 12 год., то въ Празѣ була 11 год. и 58 мін.), то и легко було ту змѣну зробити. То настало, якъ мы то вже на початку нашои розвѣдки сказали, дня 1 жовтня с. р. и вôдъ сеи поры маємо вже середно-европейскій часъ полосовый, або коротко сказавши часъ середно-европейскій, званый такъ для того, що згаданй повысше державы середнои Европы, котрй лежать по обохъ бокахъ 15 полуденника, взяли его собѣ за пôдставу до численя свого часу. Такъ и мале, доси майже не знане мѣсточко Ґміндъ, набрало значѣня, бо коли у него єсть полудне, то и у всѣхъ державахъ середнои Европы мусить такожь полудне бути, або иншими словами, всѣ годинники середнои Европы мусять такъ ити, якъ иде годинникъ въ Ґміндъ, розумѣєсь, тогди, коли вôнъ иде добре. Однакожь, ще не всѣ тй державы завели у себе той часъ; Баварія, Віртемберґъ и Баденъ постановили завести его у себе зъ днемъ 1 цвѣтня 1892, Швеція вже вôдъ давна его уживає а и другй изъ згаданыхъ державъ незадовго такожь его заведуть.

Теперь же, коли вже почато заводити въ Европѣ часъ полосовый, то можна сподѣватись, що его заведуть скоро и другй державы у себе. Незадовго повстане вже може полоса, котра прийме ґрінічскій полуденникъ за пôдставу свого часу. Анґлія числить пôсля него вже вôдъ 1848 р. Треба ще лишь, щобы до неи приступили Франція, Белґія, Голяндія, Испанія и Португалія. Аґітація за тымъ вже навѣть веде ся. Дальшу полосу будуть творити державы: Россія, Туреччина, Румунія, Болгарія, Греція, Мала Азія и Египетъ, а коли то настане, то будемо мати въ Европѣ не лишь полосову тарифу для ѣзды и перевозу на зелѣзницяхъ, але такожь и полосовый часъ, якій вже дѣйстно маємо теперь въ нашôй державѣ, по цѣлой Европѣ. К.

Вôдвѣчальный редакторъ: Адамъ Креховецкій.

Оголошеня до *Народнои Часописи* принимае Контора **Льеопольда Литыньского,** *Львôвъ, Валова, 14.*

Зъ друкарнѣ Вл. Лозиньского пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.